

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

28

YASAMA YILI

1

SIRA SAYISI: 12

İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Marakeş Anlaşmasını Tadil Eden Protokol ve Protokolün Eki Balıkçılık Sübvansiyonları Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/17) ve Dışişleri Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi ve Listesi.....	4
• Kanun Teklifleri Yenileme Tezkeresi.....	13
• 2/17 Esas Numaralı Kanun Teklifinin	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	14
- Gerekçesi.....	14
• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi.....	15
• Dışişleri Komisyonu Raporu.....	16
- Dışişleri Komisyonunun Benimsediği 27'nci Yasama Dönemine Ait Rapor.....	19
- Teklif Metni.....	23
- Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	23
• Protokol Metni.....	24
• Anlaşma Metni.....	25

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: Z- 90666677-599-160649

16 Haziran 2023

Konu: Milletlerarası andlaşmaların
onaylanmasının uygun bulunması

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27’nci Yasama Döneminde Anayasa’nın 90’ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere Başkanlığınıza sunulan ancak sonuçlandırılmayan ekli listede yer alan milletlerarası andlaşmaların onaylanmasının uygun bulunması hususunda gereğini bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Ek: Liste

LİSTE

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
1	2/4995	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu Arasında Ev Sahibi Ülke Anlaşması
2	2/5020	Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler Arasında Birleşmiş Milletler Kalkınma Esgüdümlü Ofisi Bölgesel Ofisinin İstanbul'da Kurulmasına İlişkin Anlaşma
3	2/4909	Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyinin Kurulmasına İlişkin Naheçvan Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokol
4	2/5037	Türk Devletleri Teşkilatına Üye Ülkelerin Hükümetleri Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşması
5	2/4690	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ulusal Sürücü Belgelerinin/Sürüş Ehliyetlerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değişimi Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Anlaşma
6	2/4335	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasını Değiştiren Ek Protokol
7	2/4243	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Ortak Türkmen-Türk Genel Eğitim Okuluna İlişkin Mutabakat Zaptı
8	2/4856	Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Marakeş Anlaşmasını Tadil Eden Protokol ve Protokolün Eki Baltıkçılık Sübvansiyonları Anlaşması

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
9	2/5053	Uluslararası Deniz Seyir Yardımcıları Teşkilatı Sözleşmesi
10	2/4511	Spitsbergen İle İlgili Olarak 9 Şubat 1920 Tarihinde Paris'te İmzalanan Antlaşma
11	2/3540	Hükümetlerarası Kuru Limanlar Antlaşması
12	2/5040	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Uluslararası Göç Siyasaları Geliştirme Merkezi (UGSGM) Arasında Türkiye'deki UGSGM Temsilciliğinin Statüsü Hakkında Antlaşma ve Notalar
13	2/4762	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karayip Devletleri Birliği (KADB) Arasında İşbirliği Çerçeve Antlaşması
14	2/2818	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) Arasında Mutabakat Zaptı
15	2/4649	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Antlaşması
16	2/4246	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kore Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Antlaşması ve Eki Protokol
17	2/4648	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Antlaşması ve Eki Protokol

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
18	2/3909	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sierra Leone Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması
19	2/4647	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması
20	2/4693	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burundi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması
21	2/4692	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması, Eki Protokol ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notalar
22	2/4691	Türkiye Cumhuriyeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması
23	2/4689	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokol
24	2/4704	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboya Krallığı Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Notalar
25	2/2498	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşması

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
26	2/4705	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Angola Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında Karşılıklı İdari Yardım Anlaşması
27	2/5028	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı İdari Yardım Anlaşması
28	2/4097	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 14 Ekim 1994 Tarihinde imzalanan Hava Hizmetleri Anlaşmasını Tadil Eden Protokol ve Notalar
29	2/4651	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Hizmetleri Anlaşması
30	2/4910	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Paraguay Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notalar
31	2/4096	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması
32	2/2225	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması
33	2/3720	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması
34	2/3719	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Palau Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Hizmetleri Anlaşması
35	2/3718	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Lesotho Krallığı Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
36	2/3954	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Elvator Ginesi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması
37	2/3953	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Burkina Faso Hükümeti Arasında Havacılık Hizmetleri Anlaşması
38	2/2033	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Myanmar Birliği Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması
39	2/4486	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Namibya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması
40	2/4928	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Angola Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması
41	2/4913	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Askeri Çerçeve Anlaşması
42	2/4512	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Çerçeve Anlaşması
43	2/4718	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Çerçeve Anlaşması
44	2/3981	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İşbirliği Anlaşması
45	2/1458	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
46	2/2030	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması
47	2/4293	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması
48	2/4707	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burkina Faso Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması
49	2/4740	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Ginesi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması
50	2/4763	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Cezayir'de Uluslararası Bir Türk Okulu Açılmasına İlişkin Anlaşma
51	2/2034	İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğü
52	2/1943	Türkiye Cumhuriyeti ile Irak Cumhuriyeti Arasında Terörle Mücadele Anlaşması
53	2/2277	Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Ulusal Güvenlikten Sorumlu Devlet Bakanlığı Arasında Personel Eğitimi Alanında İşbirliği Protokolü
54	2/4737	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İşbirliği Mutabakatı Zaptı
55	2/4739	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Ulusal Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Tanınması ve Değişimine İlişkin Anlaşma

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
56	2/4159	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşmada Yapılan Değişiklikler ve İlavelere İlişkin Protokol
57	2/4160	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolünde Yapılan Değişiklikler ve İlaveler ile İlgili Ek Protokol
58	2/4764	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Konseyi Arasında Kolluk Eğitimi ve Öğretimi İşbirliği Mutabakat Zaptı
59	2/3742	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosta Rika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Psikotrop ve Uyuşturucu Maddelerin Uluslararası Kaçakçılığına Karşı Mücadelede İşbirliği Anlaşması ve Notalar
60	2/4966	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sınırşası Organize Suçlarla Mücadele Alanında İşbirliği Anlaşması
61	2/4738	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Romanya Hükümeti Arasında Uygun Görülen Alanlarda Gerçekleştirilecek Projelerin Finansmanı Hakkında Anlaşma
62	2/4244	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Sürücü Belgelirinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değiştirilmesine İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notalar
63	2/4245	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Türkiye-Arnavutluk Memorial Hastanesinin Geçiş Süresi Boyunca Ortak İşletilmesine İlişkin Protokol

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI	
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Libya Devleti-Milli Birlik Hükümeti Arasında Hidrokarbonlar Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı	
64	2/4857	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansının Özbekistan Cumhuriyeti'ndeki Faaliyeti Hakkında Anlaşma ve Notalar	
65	2/3057	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Komorlar Birliği Hükümeti Arasında Teknik İşbirliği Protokolü	
66	2/1538	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşması	
67	2/1584	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşması ve Notalar	
68	2/2705	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Namibya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşması	
69	2/3542	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Kültür Merkezlerinin Kurulması ve İşleyişi Hakkında Anlaşma	
70	2/3980	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye ve Cezayir'de Kültür Merkezleri Açılmasına ve Faaliyetine İlişkin Anlaşma	
71	2/4912	30 Eylül 1957 Tarihli Tehlikeli Malların Karayolu ile Uluslararası Taşımacılığına İlişkin Avrupa Anlaşmasının (ADR) Başlığında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokol	
72	2/3241		

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27'nci Yasama Dönemi'nde Başkanlığa sunulmuş olan 2/4995, 5020,4909, 5037, 4690, 4335, 4243, 4856, 5053, 4511, 3540, 5040, 4762, 2818, 4649, 4246, 4648, 3909, 4647, 4693, 4692, 4691, 4689, 4704, 2498, 4705, 5028, 4097, 4651, 4910, 4096, 2225, 3720, 3719, 3718, 3954, 3953, 2033, 4486, 4928, 4913, 4512, 4718, 3981, 1458, 2030, 4293, 4707, 4740, 4763, 2034, 1943, 2277, 4737, 4739, 4159, 4160, 4764, 3742, 4966, 4738, 4244, 4245, 4857, 3057, 1538, 1584, 2705, 3542, 3980, 4912 ve 3241 esas numaralı kanun teklifleri yenilenmiştir.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Numan Kurtulmuş
İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/17)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Tarım , Orman ve Köyişleri Komisyonu

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi’nde yayımlanan 1151202 evrak numaralı “Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Marakeş Anlaşmasını Tadil Eden Protokol” ve Protokolün eki “Balıkçılık Sübvansiyonları Anlaşması”nın onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa Şentop
Tekirdağ

GENEL GEREKÇE

Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) Balıkçılık Sübvansiyonları Müzakereleri ile balıkçılık faaliyetlerine sağlanan sübvansiyonlar için disiplinlerin belirlenmesi, iyileştirilmesi ve açıklığa kavuşturulması hedeflenmiştir. Bu kapsamda; yasa dışı, kayıt dışı ve düzenlenmemiş (*illegal, unreported and unregulated-IUU*) balıkçılığa, aşırı avlanmış stoklara yönelik sürdürülen faaliyetlere sağlanan ve kapasite artışına neden olan sübvansiyonlara yönelik bazı kurallar getirilmesi öngörülmüştür.

2002 yılında başlayan müzakereler ile getirilmesi hedeflenen düzenlemeler, 2015 yılında kabul edilen “Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri 2030 Gündemi” kapsamında da yer almıştır. Bu kapsamda, “Okyanus ve Deniz Kaynaklarının Korunması ve Sürdürülebilir Kullanımı” başlıklı 14. Hedef, 2020 yılına kadar kapasite fazlasına, aşırı avlanmaya neden olan ve IUU balıkçılık faaliyetlerini artıran sübvansiyonların sonlandırılması hedefini koymaktadır.

Bu doğrultuda, “Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Marakeş Anlaşmasını Tadil Eden Protokol” ve Protokolün eki “Balıkçılık Sübvansiyonları Anlaşması” 17 Haziran 2022 tarihinde kabul edilmiştir.

Anlaşma metninde IUU balıkçılığa verilen sübvansiyonlar, aşırı avlanmış stoklara yönelik faaliyetlere verilen sübvansiyonlar ile uluslararası sulardaki balıkçılığa verilen sübvansiyonlar düzenlenmekte; teknik destek ve kapasite geliştirme, bildirim yükümlülükleri ve şeffaflık, Anlaşmanın yürütülmesine yönelik kurumsal düzenlemeler, anlaşmazlıkların halli, afet durumunda verilebilecek destekler, toprak konusunda hak iddiaları ile deniz yetki alanları konularının Anlaşma kapsamı dışında tutulması hususlarında hükümler yer almaktadır. Anlaşmada ayrıca, aşırı avlanma ve aşırı kapasite konusunu da içerecek şekilde kapsamlı disiplinlerin müzakere edilmeye devam edilmesi de kararlaştırılmıştır.

Ülkemiz tarafından gerek IUU balıkçılık gerek aşırı avlanma ve aşırı kapasiteye yol açabilecek zararlı sübvansiyonların önüne geçilmesi için çok taraflı bir disiplin oluşturulması desteklenmektedir. Diğer taraftan, oluşturulacak disiplinin, ülkemizin ileriki dönemlerde, balık stoklarına zarar vermeyecek şekilde ve sürdürülebilirlik temelinde, balıkçılık filosunu geliştirmesine engel oluşturmaması gerektiği değerlendirilmektedir. Müzakerelerdeki temel pozisyonumuz bu bakış açısı ile belirlenmiş ve Anlaşma hükümlerinin bu doğrultuda şekillendirilmesi temin edilmiştir.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: Z-90666677-599-130503

10 Ocak 2023

Konu: Protokol ve Anlaşma

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

17 Haziran 2022 tarihinde Cenevre’de kabul edilen “Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Marakeş Anlaşmasını Tadil Eden Protokol” ve Protokolün eki “Balıkçılık Sübvansiyonları Anlaşması”nı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilâşikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

22/06/2023

Esas No: 2/17

Karar No: 5

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/17 esas numaralı, “Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Marakeş Anlaşmasını Tadil Eden Protokol ve Protokolün Eki Balıkçılık Sübvansiyonları Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 22/06/2023 tarihinde yaptığı 2’nci toplantısında görüşölmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

1. Giriş

Cumhurbaşkanlığınca 16/06/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan “Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Marakeş Anlaşmasını Tadil Eden Protokol” ve Protokol’ün eki “Balıkçılık Sübvansiyonları Anlaşması”, 19/06/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş imzasıyla “Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Marakeş Anlaşmasını Tadil Eden Protokol ve Protokolün Eki Balıkçılık Sübvansiyonları Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 2/17 esas numaralı Kanun Teklifi, aynı tarihte, esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile Tarım, Orman ve Köyşerh Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklif, Komisyonumuzun 28’inci yasama dönemi 22/06/2023 tarihli 2’nci toplantısında Dışişleri Bakanlığı ve Ticaret Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile, Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Marakeş Anlaşmasını Tadil Eden Protokol ile yasa dışı, kayıt dışı ve düzenlenmemiş balıkçılığa verilen sübvansiyonlar, aşırı avlanmış stoklara yönelik faaliyetlere verilen sübvansiyonlar ve uluslararası sulardaki balıkçılığa verilen sübvansiyonları düzenleyen Protokolün eki Balıkçılık Sübvansiyonları Anlaşması’nın onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Söz konusu Teklif 27’nci yasama döneminde 2/4856 esas numarasıyla Komisyonumuzda görüşülmüş, oybirliğiyle kabul edilerek rapora bağlanmış ancak kanunlaşamayarak hükümsüz kalmıştır. 28’inci yasama döneminde 2/17 esas numarasıyla yenilenecek tekrar görüşülmüş; İçtüzüğün 77’nci maddesinin 1’inci fıkrası uyarınca 27’nci yasama dönemi 399 sıra sayılı raporun ve metnin benimsenmesi oybirliğiyle kabul edilmiştir.

4. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın, İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan ve Elazığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, Teklif ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Fuat Oktay</i>	<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>
Ankara	Balıkesir	İzmir
Kâtip	Üye	Üye
<i>Derya Bakkak</i>	<i>Bilal Bilici</i>	<i>Asuman Erdoğan</i>
Gaziantep	Adana	Ankara
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Kürşad Zorlu</i>	<i>Semra Çağlar Gökarp</i>	<i>Mahmut Rıdvan Nazırlı</i>
Ankara	Bitlis	Elazığ
		(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye <i>Mehmet Güzelmansur</i> Hatay	Üye <i>Derya Ayaydın</i> İstanbul (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Seda Gören Bölük</i> İstanbul
Üye <i>Tuğba Işık Ercan</i> İstanbul (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Namık Tan</i> İstanbul	Üye <i>İsmail Özdemir</i> Kayseri
	Üye <i>Süreyya Öneş Derici</i> Muğla	

Dışışleri Komisyonunun Benimsediğı 27’nci Yasama Dönemine Ait Rapor

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

23/01/2023

Esas No: 2/4856

Karar No: 238

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4856 esas numaralı, “Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Marakeş Anlaşmasını Tadil Eden Protokol ve Protokolün Eki Balıkçılık Sübvansiyonları Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 18/01/2023 tarihinde yaptığı 41’inci toplantısında görüşölmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

1. Giriş

Cumhurbaşkanlığınca 10/01/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan “Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Marakeş Anlaşmasını Tadil Eden Protokol” ve Protokol’ün eki “Balıkçılık Sübvansiyonları Anlaşması”, 13/03/2023 tarihinde Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop imzasıyla “Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Marakeş Anlaşmasını Tadil Eden Protokol ve Protokolün Eki Balıkçılık Sübvansiyonları Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 2/4856 esas numaralı Kanun Teklifi, aynı tarihte, esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklif, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 18/01/2023 tarihli 41’^nci toplantısında Dışişleri Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile, Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Marakeş Anlaşmasını Tadil Eden Protokol ile yasa dışı, kayıt dışı ve düzenlenmemiş balıkçılığa verilen sübvansiyonlar, aşırı avlanmış stoklara yönelik faaliyetlere verilen sübvansiyonlar ve uluslararası sulardaki balıkçılığa verilen sübvansiyonları düzenleyen Protokolün eki Balıkçılık Sübvansiyonları Anlaşması’nın onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;¹

Dışişleri Bakan Yardımcısı Yasin Ekrem Serim tarafından;

Dünya Ticaret Örgütü Balıkçılık Sübvansiyonları Anlaşmasının temel amacının denizlerdeki ve okyanuslardaki yaşamın sürdürülebilirliğini teminen sübvansiyonların disiplin edilmesi olduğu,

Denizlerdeki balık kaynaklarının korunabilmesi için ilk başta, hiçbir ülkenin egemenlik alanında olmayan ve balık stokların kontrol edilmediği açık denizler gibi alanlarda, endüstriyel nitelikte balıkçılığa verilen, aşırı avlanmayı teşvik eden zararlı devlet desteklerinin kurallara bağlanmasının gerektiği,

DTÖ çerçevesinde, 2002 yılında başlayan Balıkçılık Sübvansiyonların Müzakerelerinin yirmi yılın sonunda, 17 Haziran 2022 yılında 12’nci Bakanlar Konferansı marjında tamamlanabildiği,

Kabul edilecek Anlaşma metninde yasa dışı, kayıt dışı ve düzenlenmemiş balıkçılığa, aşırı avlanmaya yönelik faaliyetlerin ve hiç kimsenin yetki alanında olmayan uluslararası sulardaki balıkçılığa verilen sübvansiyonların düzenlenme altına alındığı ve Anlaşmanın kapsamının zararlı diğer destekleri de kapsayacak şekilde genişletilmesi için müzakerelere devam edilmesi hususunun da ayrıca kararlaştırıldığı,

Dünyadaki balık kaynaklarının süratle tükendiği, balıkçılık alanında hâlihazırda haksız bir rekabet ortamının bulunduğu, ortak kaynakların birkaç zengin ülke tarafından da hızla tüketildiği,

(1) Komisyonun toplantı tutanaklarına aşağıdaki bağlantı adresinden ulaşılabilir:

https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=3093

Buradaki temel faktörlerden birisinin ekonomik olarak geniş kaynaklara sahip ülkelerin sağladıkları sübvansiyonların olduğu, bu bakımdan, söz konusu Anlaşmanın dünyamız ve ülkemiz için de önemli fayda sağlayacağı,

Ülkemizce, balıkçılık alanında verilen geniş destek programlarının hâlihazırda mevcut olmadığı, varılan Anlaşma kapsamında, ülkemizce hâlihazırda sağlanan desteklerin kısıtlanmasına neden olacak herhangi bir hükmün yer almadığı,

Ayrıca, müzakerelerde kabul edilen kurallar kapsamında, gelişme yolunda bir ülke olan ülkemizin ileriki dönemlerde balık stoklarına zarar vermeyecek şekilde ve sürdürülebilirlik temelinde balıkçılık filosunu geliştirmesine engel teşkil edecek herhangi bir hükmün yer almamasının da temin edildiği,

Ülkemizin de aralarında bulunduğu, gelişme yolundaki ülkeler için teknik ve kapasite geliştirme desteğinin öngörüldüğü, toprak bütünlüğü ve deniz yetki alanları konularının dışarıda tutulduğu,

Anlaşmanın müzakereleri sırasında ülkemiz için önem arz eden yakıt desteklerinin, iç sularda avlanma ve su ürünleri yetiştiricilik faaliyetlerinin de kapsam dışında tutulmasının sağlandığı,

Ülkemiz için önem arz eden, son yıllarda sayısını giderek artırdığımız ikili balıkçılık erişim anlaşmalarının da mevcut Anlaşmanın kapsamı dışında kaldığı,

Mevcut durumda, Anlaşmanın yürürlüğe girerek uygulanmaya başlanması için üye ülkelerin en az üçte 2'sinin iç onay süreçlerini tamamlamaları ve kabul enstrümanlarını DTÖ'ye sunmaları gerektiği,

Anlaşmanın bir an önce yürürlüğe girmesi hem getireceği düzenlemelerden hem de kapasite artırımına yönelik olarak gelişme yolundaki ülkeler için öngördüğü fonlardan yararlanılması bakımından ülkemize fayda sağlayacağı ve ekonomisinde ticaretin önemli bir yer tuttuğu ve Dünya Ticaret Örgütünün temelini oluşturduğu çok taraflı ve kural temelli küresel ticaret sisteminden kayda değer fayda sağlayan ülkemiz için önemli bir kazanım olacağı,

ifade edilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Kabuller ve Değişiklikler

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy birliği ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy birliği ile kabul edilmiştir.

5. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak ve Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, Teklif ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Başkan
Akif Çağatay Kılıç
İstanbul

Başkanvekili
Ahmet Berat Çonkar
İstanbul

Kâtip
Ceyda Bölünmez Çankırı
İzmir

(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye <i>Asuman Erdoğan</i> Ankara (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Ahmet Haluk Koç</i> Ankara	Üye <i>Aydın Adnan Sezgin</i> Aydın
Üye <i>Mustafa Canbey</i> Balıkesir	Üye <i>Ahmet Kamil Erozan</i> Bursa	Üye <i>Atilla Ödünç</i> Bursa (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Kamil Aydın</i> Erzurum	Üye <i>Derya Bakbak</i> Gaziantep (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Ahmet Hamdi Çamlı</i> İstanbul
Üye <i>Ahmet Ünal Çeviköz</i> İstanbul	Üye <i>Zafer Sırakaya</i> İstanbul	Üye <i>Hasan Turan</i> İstanbul
Üye <i>Niyazi Güneş</i> Karabük (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>İsmail Özdemir</i> Kayseri	Üye <i>Gülüstan Kılıç Koçyiğit</i> Muş

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
NUMAN KURTULMUŞ’UN TEKLİFİ

**DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜNÜ KURAN
MARAKEŞ ANLAŞMASINI TADİL
EDEN PROTOKOL VE PROTOKOLÜN
EKİ BALIKÇILIK SÜBVANSİYONLARI
ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 17 Haziran 2022 tarihinde Cenevre’de kabul edilen “Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Marakeş Anlaşmasını Tadil Eden Protokol” ve Protokolün eki “Balıkçılık Sübvansiyonları Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜNÜ KURAN
MARAKEŞ ANLAŞMASINI TADİL
EDEN PROTOKOL VE PROTOKOLÜN
EKİ BALIKÇILIK SÜBVANSİYONLARI
ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- Teklifin 1’inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2’nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3’üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ'NÜ KURAN MARAKEŞ ANLAŞMASI'NI TADİL EDEN PROTOKOL
BALIKÇILIK SÜBVANSİYONLARI ANLAŞMASI**

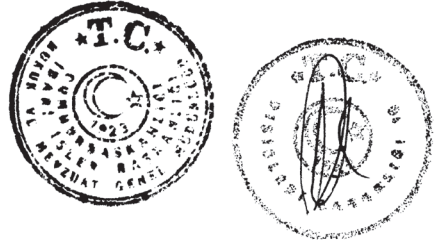
Dünya Ticaret Örgütü üyeleri;

Dünya Ticaret Örgütü'nü Kuran Marakeş Anlaşması ("DTÖ Anlaşması")'nın Madde X paragraf 1'i uyarınca kabul edilen WT/MIN(22)/33-WT/L/1144 simgeli dokümanda yer alan Bakanlar Konferansı Kararı'nı *göz önünde tutarak*;

Aşağıdakileri *kabul eder*:

1. DTÖ Anlaşması'nın Ek 1A'sı, paragraf 4 uyarınca bu Protokol'ün yürürlüğe girmesiyle bu Protokol'ün Ek'inde düzenlenen Balıkçılık Sübvansiyonları Anlaşması'nın Sübvansiyonlar ve Telafi Edici Önlemler Anlaşması'ndan sonra yer alacak şekilde eklenmesi suretiyle tadil edilmiş olacaktır.
2. Bu Protokol'ün herhangi bir hükmüne ilişkin rezerv koyulamaz.
3. İşbu Protokol üyelerin kabulüne açıktır.
4. Bu Protokol DTÖ Anlaşması Madde X paragraf 3 uyarınca yürürlüğe girer.¹
5. Bu Protokol, her Üyeye ivedilikle onaylı bir kopyasını vermek üzere ve paragraf 3 uyarınca kabulünün bildirilmesi için Dünya Ticaret Örgütü Genel Direktörü'ne tevdi edilecektir.
6. Bu Protokol Birleşmiş Milletler Şartı Madde 102 hükümleri uyarınca kayıt edilecektir.

Cenevre'de 2022 yılı Haziran ayının 17. Gününde, İngilizce, Fransızca ve İspanyolca dillerinde, her bir metin asıl olarak, tek kopya halinde yapılmıştır.

¹ DTÖ Anlaşması Madde X:3 altında kabullerin hesaplanması amacıyla, Avrupa Birliği tarafından kendisi için ve Üye Devletleri adına bir kabul belgesi DTÖ Üyesi olan Avrupa Birliği Üyesi Devletlerin sayısı kadar Üyenin kabulü olarak sayılacaktır.

EK

BALIKÇILIK SÜBVANSİYONLARI ANLAŞMASI

MADDE 1: KAPSAM

Bu Anlaşma, Sübvansiyonlar ve Telafi Edici Önlemler (STÖ) Anlaşması Madde 1.1 kapsamında belirtilen Anlaşma'nın Madde 2'si çerçevesinde özgül olarak kabul edilen, avcılık yolu ile elde edilen deniz balıkçılığı ve denizdeki balıkçılıkla ilgili faaliyetlere verilen sübvansiyonlara uygulanır.^{1, 2, 3}

MADDE 2: TANIMLAR

Bu Anlaşma'nın amacı kapsamında:

- (a) "balıklar" işlenmiş veya işlenmemiş her tür canlı deniz kaynakları;
- (b) "balıkçılık" balığı arama, dikkat çekme, yerini tespit etme, yakalama, alma veya hasat etme veya makul ölçüde dikkat çekme, yerini tespit etme, yakalama, alma veya hasat etme ile sonuçlanmasını sağlayacak aktivite;
- (c) "balıkçılıkla ilgili faaliyetler" denizdeki daha önce bir limana indirilmemiş balığı karaya çıkarma, paketlenme, işleme, gemiden gemiye aktarma veya taşıma dahil balıkçılığı destekleyecek veya hazırlık amaçlı herhangi bir faaliyet ile personel, yakıt, gereç ve diğer lojistik ikmal işlemleri;
- (d) "gemi" balıkçılık veya balıkçılıkla ilgili faaliyetler için kullanılan, kullanılmak için donatılan veya kullanılma niyetinde olunan herhangi bir gemi, diğer bir tipte tekne veya bot;
- (e) "operatör" geminin sahibi veya gemiden sorumlu, gemiyi yönlendiren veya kontrol eden kişi,

anlamına gelir.

¹ Daha açık olması adına, su ürünleri yetiştiriciliği ve iç su balıkçılığı bu Anlaşma'nın kapsamı dışındadır.

² Daha açık olması adına, balıkçılık erişim anlaşmaları kapsamındaki hükümden hükümete ödemeler bu Anlaşma kapsamında sübvansiyon sayılmaz.

³ Daha açık olması adına, bu Anlaşma'nın amaçları çerçevesinde, bir sübvansiyon, müdahil olan herhangi bir geminin bayrağına veya kaydına veya sübvansiyon alanın milliyetine bakılmaksızın sübvansiyonu veren Üyeye atfedilir.

**MADDE 3: YASADIŞI, KAYIT DIŞI VE DÜZENLENMEMİŞ BALIKÇILIĞA KATKI SAĞLAYAN
SÜBVANSİYONLAR⁴**

3.1 Hiçbir Üye yasadışı, kayıt dışı ve düzenlenmemiş (IUU) balıkçılığı destekleyecek şekilde yasadışı, kayıt dışı ve düzenlenmemiş balıkçılık veya balıkçılık faaliyetinde bulunan bir gemi veya operatöre⁵ herhangi bir sübvansiyon vermeyecek veya sübvansiyonu sürdürmeyecektir.

3.2 Madde 3.1'in amacı kapsamında, bir gemi veya operatör, aşağıdakilerden herhangi biri tarafından buna ilişkin pozitif bir belirleme yapılmışsa, IUU balıkçılıkla iştigal etmiş kabul edilir^{6, 7}:

- (a) kendi yetki alanı altındaki bölgelerdeki faaliyetler için bir kıyı devleti Üye tarafından; veya
- (b) kendi bayrağını taşıyan gemilerin faaliyetleri için bir bayrak devleti tarafından; veya
- (c) Bölgesel Balıkçılık Yönetim Örgütü veya Düzenlemesi (RFMO/A)'nin kuralları ve prosedürleri ve ilgili uluslararası hukuk uyarınca, zamanında yapılan bildirimin ve ilgili bilginin sağlanması yoluyla dahil, kendi görev alanına giren bölgeler ve türler için ilgili bir RFMO/A tarafından yapılan belirlemeler.

3.3 (a) Madde 3.2 altındaki bir pozitif belirleme⁸ o geminin veya operatörün IUU balıkçılıkla iştigal ettiğine ilişkin bir Üye tarafından yapılan nihai bulgu ve/veya RFMO/A tarafından yapılan nihai listelemeye dayanır.

(b) Madde 3.2(a)'nın amacı kapsamında, Madde 3.1 altındaki yasak, Üye kıyı devleti tarafından yapılan belirleme ilgili somut bilgiye dayalı olduğunda ve Üye kıyı devleti bayrak devleti Üye'ye ve biliniyorsa sübvansiyonu veren Üye'ye aşağıdakileri sunduğunda uygulanır:

(i) bir gemi veya operatörün IUU balıkçılıkla iştigal ettiğine ilişkin ilave soruşturma esnasında geçici süreyle alıkoyluğuna veya kıyı devleti Üye'nin IUU'ya dair bir soruşturma başlattığına yönelik, ilgili somut bilgi, geçerli kanun, yönetmelik, idari prosedür veya ilgili diğer önlemlere referans içerecek şekilde uygun kanallardan zamanında bildirim yapılması;

(ii) bir belirleme öncesinde, ilgili bilgilerin, nihai belirlemede dikkate alınmasını mümkün kılacak şekilde bilgi değişimi için imkan sağlanması⁹. Kıyı devleti Üye bu bilgi değişiminin ne şekilde yapılacağını ve zamanlamasını belirleyebilecektir ve

⁴ "Yasadışı, kayıt dışı ve düzenlenmemiş (IUU) balıkçılık" Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) tarafından 2001 yılında kabul edilen *Yasadışı, Kayıt dışı ve Düzenlenmemiş Balıkçılığın Önlenmesi, Caydırılması ve Ortadan Kaldırılması için Uluslararası Eylem Planı*'nin 3. paragrafında belirlenen faaliyetlere atıfta bulunur.

⁵ Madde 3'ün amacı kapsamında, "operatör" terimi madde 2(e)'de tanımlandığı şekliyle IUU balıkçılık ihlalinin yapıldığı zamandaki operatör anlamına gelir. Daha açık olması adına, IUU balıkçılığa karşı operatörlere sübvansiyon verilmesi veya verilmeye devam edilmesine ilişkin yasak denizdeki balıkçılık veya balıkçılıkla ilgili faaliyetler için geçerlidir.

⁶ Bu Madde'deki hiçbir hüküm Üyelerin IUU balıkçılık soruşturması açmaya veya IUU balıkçılık belirlemesi yapmaya zorunlu kılacak şekilde yorumlanamaz.

⁷ Bu Madde'deki hiçbir hüküm listelenen otoritelerin ilgili uluslararası enstrümanlar altındaki yetkisini etkileyecek veya IUU balıkçılık belirlemesi yapmada sayılan otoritelere yeni beklentiler yaratacak şekilde yorumlanamaz.

⁸ Bu Madde'deki hiçbir hüküm bir IUU balıkçılık belirlemesini geciktirecek veya geçerliliğini ya da uygulanabilirliğini etkileyecek şekilde yorumlanamaz.

⁹ Örneğin, bu, bayrak Devleti veya sübvansiyonu veren Üye'nin talebinde bulunulan devletin yazılı bilgi değişimi için imkan tanımasını kapsayabilir.

(iii) nihai belirlemenin ve uygulanan tüm cezaların, gerektiğinde süresi de dahil olmak üzere birlikte, bildirilmesi.

Kıyı devleti Üye pozitif bir belirlemeyi Madde 9.1’de öngörülen Komite’ye (bu Anlaşma’da “Komite” olarak adlandırılmaktadır) bildirmelidir.

3.4 Sübvansiyonu veren Üye, Madde 3.1’deki yasağın uygulanma süresini belirlerken, bir gemi veya operatörün gerçekleştirdiği IUU faaliyetinde balıkçılığın niteliği, ağırlığı ve tekrarını dikkate almalıdır. Madde 3.1 kapsamındaki yasak, en azından yasağı tetikleyen belirlemeden kaynaklı ceza yürürlükte kaldığı sürece¹⁰ veya en azından gemi veya operatör bir RFMO/A tarafından listelendiği sürece, bu sürelerden hangisi daha uzunsa o kadar süreyle geçerli olmalıdır.

3.5 Sübvansiyonu veren Üye, Madde 8.3 uyarınca Madde 3.1 kapsamında alınan önemleri Komite’ye bildirmelidir.

3.6 Bir liman devleti Üye sübvansiyon veren bir Üye’ye limanlarından birindeki bir geminin IUU balıkçılığa karıştığını ilişkin açık dayanağının olduğuna inandığına dair bildirimde bulunduğu, sübvansiyonu veren Üye alınan bilgiye gerekli önemi verecek ve verdiği sübvansiyona yönelik uygun gördüğü önlemleri alacaktır.

3.7 Her Üye’nin, bu Anlaşma yürürlüğe girdiğinde var olan sübvansiyonlar da dahil olmak üzere, Madde 3.1’de bahsedilen sübvansiyonların verilmemesini veya devam etmemesini temin edecek kanunları, yönetmelikleri ve/veya idari prosedürleri yürürlükte olmalıdır.

3.8 Bu Anlaşma’nın yürürlüğe girişinden itibaren 2 yıl süreyle, en az gelişmiş ülke (EAGÜ) olan Üyeler dahil, gelişme yolundaki ülke olan Üyeler tarafından, münhasır ekonomik bölge (MEB) içinde ve MEB sınırlarına kadar verilen ya da devam ettirilen sübvansiyonlar bu Anlaşma’nın Madde 3.1’ine ve 10’una dayanan eylemlerden muaf olacaktır.

MADDE 4: AŞIRI AVLANMIŞ STOKLARA YÖNELİK SÜBVANSİYONLAR

4.1 Hiçbir Üye aşırı avlanmış bir stoğa yönelik olarak balıkçılık veya balıkçılıkla ilgili faaliyetlere sübvansiyon vermeyecek veya devam ettirmeyecektir.

4.2 Bu Madde’nin amacı doğrultusunda, bir stok, balıkçılığın yapıldığı kıyı Devletinin yetkisi altındaki alanlarda kıyı devleti tarafından veya bir ilgili RFMO/A’nın yetki bölgesinde ve yetkisi altında olan türler için, mevcut en iyi bilimsel kanıta dayanarak, aşırı avlanmış olarak kabul edilmişse aşırı avlanmıştır.

4.3 Madde 4.1’e bağlı olmaksızın, bir Üye, Madde 4.1’de bahsedilen sübvansiyonları, bu sübvansiyonlar ve diğer önlemler stoğun biyolojik olarak sürdürülebilir seviyeye¹¹ geri getirilmesi için uygulanıyorsa verebilir veya vermeye devam edebilir.

4.4 Bu Anlaşma’nın yürürlüğe girmesinden itibaren 2 yıl süreyle, en az gelişmiş ülke olan Üyeler dahil gelişme yolundaki ülke olan Üyelerce, MEB içinde ve onun sınırlarına kadar, verilen veya devam ettirilen sübvansiyonlar bu Anlaşma’nın Madde 4.1’ine ve 10’una dayanan eylemlerden muaf olacaktır.

¹⁰ Cezanın kaldırılması Madde 3.2’de bahsi geçen belirlemeyi yapan otoritenin kanunları veya prosedürleri doğrultusunda olacaktır.

¹¹ Bu paragrafın amacı doğrultusunda, biyolojik olarak sürdürülebilir seviye, balıkçılık veya balıkçılıkla ilgili faaliyetin yapıldığı alanda hükümlanlığı olan Üye kıyı devleti tarafından, malzemenin sürdürülebilir ürün veya balıkçılık için mevcut veri ile uyumlu olarak belirlenen diğer referans noktaları gibi referans noktaları kullanılarak veya ilgili RFMO/A tarafından yetkili olunan bölgeler ve türlerin belirlenen seviyeleri.

MADDE 5: DİĞER SÜBVANSİYONLAR

5.1 Hiçbir Üye bir kıyı Üye devletin ya da bir Üye-olmayan kıyı devletin hükümler alanının ve ilgili RFMO/A'nın yetki alanının dışında balıkçılık veya balıkçılıkla ilgili faaliyetlere sübvansiyon vermeyecek veya devam ettirmeyecektir.

5.2 Bir Üye kendi bayrağını taşımayan gemilere sübvansiyon verirken özel özen gösterecek ve ihtiyatlı davranacaktır.

5.3 Bir Üye ne durumda olduğu bilinmeyen stoklara yönelik balıkçılık ve balıkçılıkla ilgili faaliyetlere sübvansiyon verirken özel özen gösterecek ve ihtiyatlı davranacaktır.

MADDE 6: EN AZ GELİŞMİŞ ÜLKE OLAN ÜYELER İÇİN ÖZEL HÜKÜMLER

Bir Üye, EAGÜ olan bir Üye'nin müdahil olduğu konuları gündeme taşıırken ihtiyatlı davranacak ve araştırılan çözümler, duruma göre, müdahil olan EAGÜ Üye'nin özel durumunu dikkate alacaktır.

MADDE 7: TEKNİK DESTEK VE KAPASİTE GELİŞTİRME

Bu Anlaşma kapsamındaki disiplinlerin uygulanması amacıyla EAGÜ Üyeler dahil gelişme yolundaki Üyelere amaca hizmet edecek teknik destek ve kapasite geliştirme desteği verilecektir. Bu yardımı destekleyecek şekilde, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ve Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu gibi ilgili uluslararası örgütlerle işbirliği içinde, gönüllü bir DTÖ finansman mekanizması kurulacaktır. DTÖ Üyelerinin mekanizmaya katkısı tamamen gönüllülük esasına dayalı olacak ve düzenli bütçe kaynakları kullanılmayacaktır.

MADDE 8: BİLDİRİM VE ŞEFFAFLIK

8.1 STÖ Anlaşması Madde 25'e hâlel getirmeden ve balıkçılık sübvansiyonları bildirimlerini güçlendirmek ve genişletmek ve balıkçılık sübvansiyonları taahhütlerinin uygulanışını daha etkin denetleyebilmeye imkan sağlamak için her Üye

(a) STÖ Anlaşması Madde 25 altında düzenli yapılan balıkçılık sübvansiyonları bildirimlerinde^{12,13} müteakip bilgileri de sağlayacaktır: sübvansiyonun verildiği balıkçılık faaliyetinin çeşidi veya türü;

(b) mümkün olduğu ölçüde, STÖ Anlaşması Madde 25 altında düzenli yapılan balıkçılık sübvansiyonları bildirimlerinde^{12,13} müteakip bilgileri sağlamalıdır:

(i) sübvansiyonun verildiği balıkçılıktaki balık stoğunun durumu (örn. aşırı avlanmış; maksimum sürdürülebilir olarak avlanan ya da yetersiz avlanmış) ve kullanılan referans noktaları ile bu stokların başka bir Üye ile paylaşılıp paylaşılmadığı¹⁴ veya bir RFMO/A tarafından yönetilip yönetilmediği;

¹² Madde 8.1'in amacı doğrultusunda, Üyeler bu bilgiyi STÖ Anlaşması Madde 25 altında gereken tüm bilgilere ilave olarak ve STÖ Komitesi tarafından kullanılan herhangi bir ankette, örneğin G7/SCM/76/Rev.1, öngörüldüğü gibi sağlayacaktır.

¹³ EAGÜ Üyeler ve DTÖ Sekreteryası tarafından dağıtıldığı şekliyle en yeni EAGÜ FAO verisi uyarınca deniz avcılık üretimi küresel hacminden aldığı yıllık pay %0,8'i geçmeyen gelişme yolundaki Üyeler için bu alt paragraftaki ilave bilgi bildirimini dört yılda bir yapılabilir.

¹⁴ "paylaşılan stoklar" terimi iki ya da daha çok kıyı devleti Üye'lerini MEB içinde bulunduran veya hem MEB içinde hem de ötesinde ve bitişik olan alanlardaki stoklar anlamına gelir.

(ii) ilgili balık stoğu için yürürlükteki koruma ve yönetim önlemleri;

(iii) sübvansiyonun verildiği balıkçılıktaki filo kapasitesi;

(iv) sübvansiyondan yararlanan balıkçılık gemisi veya gemilerin isim ve kimlik numarası

ve

(v) sübvansiyonun verildiği balıkçılıktaki tür ya da tür grubu bazında avcılık verisi.¹⁵

8.2 Her Üye Komite'yi her yıl yazılı olarak, IUU balıkçılığa karıştığını müspet olarak belirlediği gemilerin ve operatörlerin listesi konusunda bilgilendirecektir.

8.3 Her bir Üye, bu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde, Komite'ye bu Anlaşma'nın uygulanması ve yönetiminin temini için, Madde 3, 4 ve 5'te belirlenen yasakların uygulanması amacıyla atılan adımlar dahil, yürürlükte bulunan ya da alınan önlemleri bildirecektir. Her bir Üye ayrıca, bu önlemlerde daha sonraki değişiklikleri ve Madde 3'te belirlenen yasakları uygulamak için alınan yeni önlemleri ivedilikle Komite'ye bildirecektir.

8.4 Her bir Üye, bu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde, Komite'ye balıkçılık rejimine ilişkin bu Anlaşma ile ilgili kanunlarını, yönetmeliklerini ve idari prosedürlerini içeren bir açıklayıcı bilgi sağlamalı ve sonrasındaki değişiklikler konusunda Komite'yi ivedilikle bilgilendirecektir. Bir Üye bu yükümlülüğü Komite'ye bu bilgiyi içeren kendine ait veya uygun göreceği diğer bir resmi web adresine dair güncel bir elektronik link ileterek yerine getirebilir.

8.5 Bir Üye, bildirim yapan Üye'den bu Madde altında yapılan bildirimler ve sağlanan bilgiye ilişkin olarak ilave bilgi talep edebilir. Bildirimi yapan Üye bu talebe mümkün olan en kısa sürede yazılı ve kapsamlı olarak cevap vermelidir. Eğer bir Üye bu Madde altındaki bir bildirim veya bilginin verilmemesini değerlendirirse, bu Üye bu hususu ilgili Üye'nin ya da Komite'nin dikkatine getirebilir.

8.6 Üyeler bu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesiyle Komite'yi üyesi oldukları RFMO/A'ler konusunda yazılı olarak bilgilendirmelidir. Bu bildirim en azından RFMO/A'yı kuran yasal belgenin metni, yetki alanındaki bölge ve türler, yönetilen balık stoklarının durumu hakkında bilgi, RFMO/A'nın koruma ve yönetim önlemlerinin açıklaması, IUU balıkçılık belirlenmelerinin dayandığı kural ve prosedürler ve IUU balıkçılığa karıştığına tespit ettiği gemilerin ve/veya operatörlerin güncel listesinden oluşmalıdır. Bu bildirim bireysel olarak ya da bir grup Üye tarafından yapılabilir.¹⁶ Bu bilgiye ilişkin herhangi bir değişiklik Komite'ye ivedilikle bildirilmelidir. Komite Sekreteryası bu Madde uyarınca bildirilen RFMO/A'ların listesini tutacaktır.

8.7 Üyeler bir önlemin bildirilmesinin (a) önlemin GATT 1994, STÖ Anlaşması veya bu Anlaşma altındaki yasal statüsü; (b) önlemin STÖ Anlaşması altındaki etkisi veya (c) önlemin niteliği hakkında hüküm doğurmadığını kabul eder.

8.8 Bu Madde'deki hiçbir husus gizli bilginin sağlanmasını zorunlu kılmaz.

MADDE 9: KURUMSAL DÜZENLEMELER

9.1 Bu vesileyle her bir Üye ülkenin temsilcilerinden oluşan Balıkçılık Sübvansiyonları Komitesi kurulmuştur. Komite kendi Başkanını seçecek ve yılda iki kereden az olmamak üzere ve bunun dışında bu Anlaşma'nın ilgili hükümlerinde öngörüldüğü şekilde herhangi bir üyenin talebi doğrultusunda toplanacaktır. Komite bu Anlaşma ile veya Üyeler tarafından kendisine verilen yükümlülükleri yerine

¹⁵ Çok türlü balıkçılık için, bir Üye bunun yerine diğer ilgili ve mevcut yakalama verisini paylaşabilir.

¹⁶ Bu yükümlülük bildirimi yapan Üye'nin veya diğer uygun resmi web sayfasının bu bilgiyi içeren güncel elektronik bağlantısının sunulmasıyla karşılanabilir.

getirecek ve Üyelere bu Anlaşma'nın yürütülmesi veya amaçlarının ilerletilmesi ile ilgili tüm konularda danışma imkanı sağlayacaktır. DTÖ Sekretaryası Komite'nin sekretaryası olarak işlev göstermelidir.

9.2 Komite her iki yılda birden az olmamak kaydıyla Madde 3 ve 8 ve bu Madde uyarınca sağlanan tüm bilgileri incelemelidir.

9.3 Komite, Anlaşma'nın amaçlarını dikkate alarak, uygulanması ve işleyişini yıllık olarak gözden geçirmelidir. Komite yıllık olarak bu gözden geçirmelerin kapsadığı dönemdeki gelişmelere ilişkin olarak Mal Ticareti Konseyi'ni bilgilendirecektir.

9.4 Bu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesinden sonra beş yıldan geç olmamak kaydıyla ve bundan sonra da her üç yılda bir Komite, Anlaşma'nın amaçlarını dikkate alarak, bu Anlaşma'nın işleyişini iyileştirmek için tüm gerekli değişiklikleri belirlemek üzere, Anlaşma'nın işleyişini gözden geçirmelidir. Uygun olması halinde, Komite, Mal Ticareti Konseyi'ne, diğer hususların yanı sıra Anlaşma'nın uygulanması ile kazanılan deneyimleri de dikkate alarak, bu Anlaşma'nın metninin değiştirilmesi için öneriler sunabilir.

9.5 Komite FAO ve ilgili RFMO/A'lar dahil, balıkçılık yönetimi alanındaki diğer ilgili uluslararası örgütlerle yakın irtibatla olacaktır.

MADDE 10: ANLAŞMAZLIKLARIN HALLİ

10.1 Anlaşmazlıkların Halli Mutabakatınca detaylandırıldığı ve uygulandığı şekilde GATT 1994 Madde XXII ve XXIII'ün hükümleri, aksi özellikle belirtilmedikçe, bu Anlaşma altındaki danışmalara ve anlaşmazlıkların çözümüne uygulanacaktır.¹⁷

10.2 Paragraf 1'e halel getirmeden, STÖ Anlaşması'nın 4. Maddesi'ndeki hükümler¹⁸ bu Anlaşma'nın Madde 3, 4 ve 5'i altındaki danışmalara ve anlaşmazlıkların çözümüne uygulanacaktır.

MADDE 11. NİHAİ HÜKÜMLER

11.1 Madde 3 ve 4'te belirtilenler hariç, bu Anlaşma'daki hiçbir şey bir Üye'yi afet¹⁹ yardımı için aşağıda belirtilen şartları sağlamak kaydıyla sübvansiyon vermekten alıkoymaz:

(a) belirli bir afetin giderilmesi ile sınırlı olmak;

(b) etkilenen coğrafi bölge ile sınırlı olmak;

(c) zamanla sınırlı olma ve

(d) yeniden yapılandırmaya yönelik sübvansiyonlar için etkilenen balıkçılık ve/veya etkilenen filonun afet öncesi seviyesine yeniden getirilmesi ile sınırlı olmak.

11.2 (a) Bu Anlaşma, bu Anlaşma ile ilgili tüm bulgular, tavsiyeler ve hükümler dahil, toprak konusundaki hak iddiaları ya da deniz sınırlarının belirlenmesi hususunda yasal bir etki doğurmaz.

¹⁷ GATT 1994 Madde XXII Altparagraflar 1(b) ve 1(c) ile Anlaşmazlıkların Halli Mutabakatı (DSU) Madde 26 bu Anlaşma Rapsamındaki anlaşmazlıkların çözümüne uygulanmaz.

¹⁸ Bu Madde'nin amacı doğrultusunda, STÖ Anlaşması Madde 4'teki "yasaklı sübvansiyon" terimi bu Anlaşma'nın Madde 3, Madde 4 veya Madde 5'i kapsamında yasaklanan sübvansiyonları ifade eder.

¹⁹ Daha açık olması adına, bu hüküm ekonomik veya mali krizlere uygulanmaz.

(b) Bu Anlaşma'nın Madde 10'u uyarınca kurulan bir panel, bulgularını toprak konusunda ortaya koyulan hak iddialarına veya deniz sınırlarının belirlenmesine dayandırması gerekiyorsa, bu bağlamdaki hiçbir iddiaya ilişkin bulguda bulunmayacaktır.²⁰

11.3 Bu Anlaşma'daki hiçbir şey Üyelerin deniz hukuku dahil uluslararası hukuktan²¹ doğan egemenliğine, haklarına ve yükümlülüklerine hâlel getirecek şekilde yorumlanamaz veya uygulanamaz.

11.4 Aksi şekilde belirtilmedikçe, bu Anlaşma'daki hiçbir şey bir Üye'nin "tarafı" veya "taraf olmayan işbirlikçisi" olmadığı herhangi bir RFMO/A'nın önlemleri veya kararları ile bağlı olduğu veya bunları tanıdığı anlamına gelmez.

11.5 Bu Anlaşma STÖ Anlaşması'ndan doğan hak ve yükümlülükleri değiştirmez veya ortadan kaldırmaz.

MADDE 12: KAPSAMLI DİSİPLİNLER KABUL EDİLMEZSE ANLAŞMANIN SONLANDIRILMASI

Yürürlüğe girmesinden itibaren dört yıl içerisinde kapsamlı disiplinler kabul edilmezse ve Genel Konsey tarafından aksi kararlaştırılmadıkça bu Anlaşma derhal sonlandırılmış sayılır.

²⁰ Bu kısıtlama aynı zamanda Anlaşmazlıkları Halli Mutabakatı Madde 25 uyarınca kurulan tahkim için de uygulanır.

²¹ RFMO/A'ların kural ve prosedürleri dahil.

TBMM Basımevi - 2023